

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 16 / 6 / 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: Αρχαία Ελληνικά Ο.Π./ Ανθρωπιστικών Σπουδών

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1α

- 1. ΣΩΣΤΟ** <<οὐπω γὰρ εἶχον πολιτικὴν τέχνην, ἧς μέρος (ἐστὶ) πολεμική >>
- 2. ΣΩΣΤΟ** <<Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῶ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν,
- 3. ΛΑΘΟΣ** <<εἷς ἔχων ἰατρικὴν (ἐστὶ) ἱκανὸς πολλοῖς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοὶ

- β. 1. <<θηρίων>>
2. «Πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται;>>

B1. Στον πρωταγόρειο μῦθο ο Αβδηρίτης σοφιστής παρουσιάζει τον Δία να δίνει στους ανθρώπους τις συνιστώσες της πολιτικής τέχνης την αιδώ και τη δίκη προκειμένου οι άνθρωποι να δημιουργήσουν πόλεις, να προφυλαχτούν και να επιτύχουν το ευ ζην.

Ειδικότερα η αιδώς είναι το αίσθημα ντροπής, ένα ενοχικό αποφευκτέο συναίσθημα που εξευγενίζει τον άνθρωπο και τον προφυλάσσει από την αντικοινωνική συμπεριφορά. Η ταπείνωση που νιώθει ο άνθρωπος όταν αντιβαίνει τους γραπτούς και άγραφους νόμους. Ολόκληρος ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός στηριζόταν στο αίσθημα της αιδούς δηλαδή της υπακοής από εσωτερική παρόρμηση και όχι υπό τον φόβο της τιμωρίας και της ηθικής ολοκλήρωσης του ατόμου

Η έννοια της δίκης δεν χρησιμοποιείται από τον Πρωταγόρα με την σημασία της δικαστικής διαδικασίας. Σημαίνει το ορθό το δίκαιο και δηλώνει την έμφυτη αντίληψη για το σωστό, την ηθική αποκατάσταση και την εκούσια τήρηση γραπτών και άγραφων νόμων.

Η φράση << ἵνα εἶεν κόσμοι τε πόλεων καὶ συναγωγῶν δεσμοὶ φιλίας >> αναδεικνύει την αξία των δώρων του Δία προς τον άνθρωπο αφού χάρη σε αυτά αναπτύσσονται σχέσεις φιλίας, συνεργασίας και αλληλοσεβασμού στα μέλη της πολιτικής κοινωνίας. Η αιδώς και η δίκη λειτουργούν συμπληρωματικά και εξασφαλίζουν την σύμπνοια μεταξύ των πολιτών.

B2 οι γλωσσικές επιλογές με τις οποίες ο Δίας παρουσιάζει την εντολή για την επιβολή της θανατικής ποινής είναι :

- χρήση προστακτικής << θές >>
- αντίθεση πάντες - ολίγοι
- μεταφορά /παρομοίωση ως νόσον πόλεως
- επανάληψη πάντας - πάντες

Πράγματι φαίνεται αντιφατικό το γεγονός ο Δίας αφενός να μοιράζει καθολικά την αιδώς και τη δίκη στους ανθρώπους συνοδεύοντας την με την εσχάτη των ποινών, την θανατική ποινή αφού μια τέτοια τιμωρία δεν δίνει περιθώρια σωφρονισμού στον δράστη. Ωστόσο πρέπει να επισημανθεί ότι τα δομικά στοιχεία της πολιτικής τέχνης δόθηκαν στον άνθρωπο εμβόλιμα με εμφύτευση στη διάρκεια της ανθρώπινης πορείας και όχι a priori. Επομένως ο Δίας θέλει να πετύχει την μέγιστη αποδοχή των δώρων του από τον άνθρωπο και χαρακτηρίζει <<ως νόσον πόλεως>> αυτόν που δεν θα τα λάβει. Απώτερος στόχος είναι να επισημανθεί η αναγκαιότητα της πολιτικής τέχνης γεγονός που ενισχύεται και από την ύπαρξη του υποθετικού λόγου << ού γάρ αν γένοιτο πόλεις, εί μετέχοιεν αὐτῶν ὀλίγοι >>

B3.

1. ΛΑΘΟΣ
2. ΛΑΘΟΣ
3. ΣΩΣΤΟ
4. ΣΩΣΤΟ
5. ΛΑΘΟΣ

B4

- α) 1-ε
2-γ
3-στ
4-ζ
5-η
6-α

β) Η πολιτική **διαφθορά** ήταν χαρακτηριστικό στοιχείο της φυσιογνωμίας των κομμάτων του 19^{ου} αι

Οι **δημιουργοί** της κινηματογραφικής ταινίας απέσπασαν όσκαρ καλύτερης σκηνοθεσίας

B5.

Κοινός τόπος των δύο κειμένων είναι η έννοια της αδικίας μέσα στις πόλεις.

Στο δοθέν παράλληλο κείμενο ο συνομιλητής του Σωκράτη Καλλικλής παρουσιάζει τους νόμους ως μια κοινωνική συνθήκη που καθορίζεται από τους αδυνάτους σε μια προσπάθεια να προστατευτούν από την δύναμη των άξιων και ισχυρών. Οι πολλοί και αδύνατοι συνδέουν τη πλεονεξία με την αδικία σε μια προσπάθεια να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους. Ο Καλλικλής δεν αποτυπώνει τις κοινωνικές επιπτώσεις της αδικίας αλλά τη παρουσιάζει ως μέθοδο επιβίωσης

Αντίθετα ο Πρωταγόρας παρουσιάζει τις επανειλημμένες προσπάθειες του ανθρώπου να δημιουργήσει οργανωμένα κοινωνικά σύνολα για να προστατευτεί από τα θηρία. Ο Αβδηρίτης σοφιστής υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι

είχαν την πρόθεση να συγκροτήσουν πόλεις όμως δεν τα κατάφεραν αφού ήταν πολιτικά ενδεείς. Η έλλειψη πολιτικής τέχνης δημιουργούσε αισθήματα αδικίας απέναντι στους ανθρώπους τα οποία λειτουργούσαν ανασταλτικά στη δημιουργία πόλεων.

Γ1.

Ο Άνυτος από τη μια, εξαιτίας της ανήθικης εκπαίδευσης του γιου του και εξαιτίας της δικής του απερίσκεπτης αγνωμοσύνης, ακόμη και αφότου πέθανε τυγχάνει κακής φήμης. Ο Σωκράτης από την άλλη, εξαιτίας της αλαζονικής στάσης του στο δικαστήριο ως προς τον εαυτό του, αφού δημιούργησε φθόνο εναντίον του, έκανε τους δικαστές ακόμη περισσότερο να τον καταψηφίσουν σε θάνατο. Κατά τη γνώμη μου, όμως, έχει τύχει μοίρας αγαπητής από τους θεούς.

Γ2. Στο απόσπασμα από τον επίλογο του έργου «Απολογία Σωκράτους» ο Ξενοφών τοποθετείται κριτικά ως προς την στάση του Σωκράτη κατά τη διαδικασία της δίκης, η οποία τον οδήγησε στον θάνατο. Ειδικότερα, μέσα από μια συγκριτική προσέγγιση παραβάλλει τον Σωκράτη με τον Άνυτο, αναδεικνύοντας τη διαφορά ως προς το ήθος τους και τη φήμη που άφησαν πίσω τους «Άνυτος μὲν δὴ διὰ τὴν τοῦ υἱοῦ πονηρὰν παιδείαν....ἔτι καὶ τετελευτηκῶς τυγχάνει κακοδοξίας». Ο Σωκράτης, όμως αντιμετώπισε με υπερηφάνεια και αλαζονική στάση την κατηγορία εις βάρος του, γεννώντας έτσι τον φθόνο των δικαστών και ενισχύοντας την πρόθεσή τους να τον καταδικάσουν σε θάνατο «Σωκράτης δὲ διὰ τὸ μεγαλύνειν ἑαυτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ...μᾶλλον καταψηφίσασθαι ἑαυτοῦ ἐποίησε τοὺς δικαστάς.». Ο Ξενοφών, εξαίρει την ψυχική ρώμη που επέδειξε ο Σωκράτης και την επιλογή του να πεθάνει, αν και άδικά, παρά να συνεχίσει να ζει σε ένα περιβάλλον διεφθαρμένο, που δεν αναγνώριζε την άξια προσφορά του και ενώ ο ίδιος βρισκόταν σε προχωρημένη ηλικία «ἐπεδείξατο δὲ τῆς ψυχῆς τὴν ῥώμην· ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι αὐτῷ κρεῖττον εἶναι». Υπέμεινε με θάρρος το χρέος του να σεβαστεί την ετυμηγορία του δικαστηρίου «οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ἔμαλακίσατο, ἀλλ' ἰλαρῶς καὶ προσεδέχετο αὐτὸν καὶ ἐπετελέσατο» και ακολούθησε αυτό που έκρινε αγαθό, με έναν θάνατο ευκολότερο από τους άλλους «τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε, τῶν δὲ θανάτων τοῦ ῥάστου ἔτυχεν». Τέλος, ο Ξενοφών επαινεί την αρετή, την σοφία και την γενναιότητα του Σωκράτη θεωρώντας πως αν υπάρχει κάποιος άνδρας πιο ωφέλιμος από τον ίδιο τον φιλόσοφο, τότε ο άνδρας αυτός είναι άξιος μνείας και μακαρισμού «εἰ δὲ τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρῳ τινὶ Σωκράτους συνεγένετο, ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομίζω.»

Γ3.α.

«ἡμῖν μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλεστέρων μοιρῶν τετυχηκέναι· τῶν μὲν γὰρ βίων τὰ χαλεπώτερα»

Γ3.β.

ἔγνω: γνῶθι

τοῦ ζῆν: ζῆ

τὸ τεθνάναι: τεθνηκώς ἴσθι/ τεθνεώς ἴσθι

Γ4.α.

διὰ τὸ μεγαλύνειν: ἔναρθρο ἀπαρέμφατο σε θέση εμπρόθετου επιρρηματικού προσδιορισμού της αιτίας στη μετοχή «ἐπαγόμενος»

τοῦ ζῆν: ἔναρθρο ἀπαρέμφατο σε θέση ετερόπτωτου ονοματικού προσδιορισμού, Γενική συγκριτική – β' ὀρος σύγκρισης στον α' ὀρο «το τεθνάναι» μέσω της συγκριτικής λέξης «κρεῖττον».

τοῦ ἀνδρὸς: Γενική κτητική, ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός στους ὀρους «τὴν σοφίαν» καὶ «τὴν γενναιότητα»

ἀξιομακαριστότατον: Κατηγορούμενο στο αντικείμενο «τὸν ἄνδρα» μέσω του συνδετικού δοξαστικού ρήματος «νομίζω».

Γ4.β.

Εἶδος υποθετικού λόγου: **Ανεξάρτητος υποθετικός λόγος που δηλώνει το πραγματικό.**

Υπόθεση: «εἰ δέ τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρω τινὶ Σωκράτους συνεγένετο» (εἰ και οριστική ιστορικού χρόνου)

Απόδοση: «ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομίζω» (οριστική ενεστώτα)

Μετατροπή στο προσδοκώμενο:

ἐάν/ ἄν/ ἦν δέ τις τῶν ἀρετῆς ἐφιεμένων ὠφελιμωτέρω τινὶ Σωκράτους συγγένηται (υποτακτική), ἐκεῖνον ἐγὼ τὸν ἄνδρα ἀξιομακαριστότατον νομῶ (οριστική μέλλοντα).

Επιμέλεια θεμάτων:

Κατερίνα Καλομοίρη, Φιλόλογος

Ελένη Κασωτάκη, Φιλόλογος

Φροντιστήριο Κύκλος